

LIDÉ

Jubilanti společnosti

Česká geografická společnost má tu čest poblahopřát všem svým členům, kteří v posledním čtvrtletí roku 2010 a prvním čtvrtletí roku 2011 oslavili významné životní jubileum.

85 let: Vlasta Chmelařová

80 let: RNDr. Břetislav Balatka, CSc. – Libuše Luková – prof. Ing. Zdeněk Pavlík, DrSc. – Ing. František Špiller

70 let: doc. RNDr. Alois Hynek, CSc. – prom. geolog Vladimír Lysenko

65 let: Mgr. Jiří Lejsek – RNDr. Vlastimila Mikulová – RNDr. Vlastimil Pilous – prof. Ing. Bohuslav Veverka, DrSc.

60 let: RNDr. Jarmila Brázdilová – RNDr. Jaroslav Maryáš, CSc.

55 let: RNDr. Petr Jirásek

50 let: RNDr. Ivana Pecháčková – Ing. Jaromír Štencl – RNDr. Jan Prášek – Mgr. Ivana Roubíčková – RNDr. Dana Řezníčková, Ph.D.

Blahopřejeme všem oslavencům a zároveň děkujeme všem členům společnosti, kteří se v roce 2011 dožívají významného jubilea, za jejich práci pro českou geografii.

Velká ztráta pro ostravskou geografii

V roce 2010 nečekaně opustili řady ostravských vysokoškolských geografů jejich dva významní představitelé. Dne 16. srpna 2010 to byl doc. RNDr. Radim Prokop, CSc., bývalý docent katedry sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity v Ostravě. Rodák brušperský (narodil se 12. 5. 1926) se dožil 84 let a celý svůj plodný a odborný život zasvětil především sociální geografii, geografii měst a urbanizace, regionalizaci, etnickým menšinám u nás, příhraniční problematice, geopolitickým problémům.

Jeho „hřištěm“ bylo Ostravsko, potažmo Moravskoslezský kraj. Nelze však opomenout metropoli Ostravu ani Havířov, kde žil a značnou část své výzkumné kapacity těmto městům věnoval. Stál u zrodu společné katedry přírodních věd Vyšší pedagogické školy v Opavě (spolu s biologem 1953–1961) a poté katedry dějepisu a zeměpisu (1961–1963). Sám měl aprobaci pro střední školy geografie-historie. Po vzniku samostatné Pedagogické fakulty v Ostravě vedl katedru zeměpisu v letech 1964–1971.

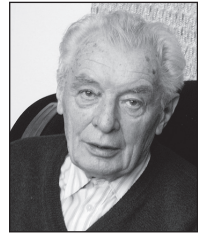
Těžce ho postihlo období normalizace. Téměř 20 let nesměl působit na vysoké škole, 10 let měl úplný zákaz publikování, dalších 10 let omezenou publikač-

ní činnost. Celá řada publikací vznikla pod cizím jménem. Teprve v roce 1987 přechází do Výzkumného ústavu rozvoje oblastí a měst v Ostravě, do ústavu, který sám pomáhal založit v roce 1967. V roce 1990 se vrací na Ostravskou univerzitu, aby po několika letech završil svou aktivní vědeckou dráhu ve Slezském ústavu Slezského zemského muzea (předtím ČSAV) v Opavě.

Těšili jsme se, že u příležitosti konání XXII. Sjezdu České geografické společnosti v Ostravě v roce 2010 bude příležitost odborná i společenská se s Radimem setkat. Jeho náhlý odchod nás překvapil a zarmoutil.

Bohužel to nebyla jediná ztráta, která ostravskou vysokoškolskou geografii postihla. Půl roku po oslavě svých 85. narozenin zemřel po těžké nemoci 13. září 2010 prof. RNDr. Miroslav Havrlant, CSc., bývalý profesor katedry sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity v Ostravě. Patřil ke spoluzakladatelům prvního vysokoškolského geografického pracoviště na Ostravsku (v Opavě) a byl také v pořadí jeho druhým vedoucím. V letech 1971–1986 vedl katedru geografie na tehdejší samostatné Pedagogické fakultě v Ostravě. Jeho doménou byla regionální geografie Česka, Severomoravského kraje, geografie cestovního ruchu, problematika příhraničních oblastí. Byl autorem nesčetné řady skript, učebnic, map. Ze společného výzkumu s Wydziałem Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego Katowice v Sosnowci vzniklo nejen společné vědecké dílo vydané v Rakousku, ale také film „Pod společným nebem“, jehož scénář napsal Miroslav Havrlant s prof. Dr. hab. Andrzejem Jankowskim (SU Katowice). Film byl vysoce ceněn na mezinárodním festivalu environmentálních filmů EKOFILM v Ostravě.

V období 70. a 80. let minulého století se ostravská katedra neobyčejně dynamicky rozvíjela a patřila k nejlepším i mezi „kamennými univerzitami“. Miroslav Havrlant se osobně zasloužil o udržení oboru v době, kdy na celé řadě pedagogických fakult geografie zanikla. A nejen to, stál v čele rozsáhlého mezinárodního týmu, který koordinoval geografický výzkum životního prostředí ve středoevropském prostoru (SSSR, NDR, Maďarsko, Polsko, Bulharsko, Jugoslávie a Rakousko). Nositelem projektu byl Geografický ústav ČSAV v Brně a jednou z modelových oblastí bylo právě Ostravsko.

Od 80. let pracovala katedra na výzkumném úkolu v rámci Státního plánu základního výzkumu „Sociálně-ekonomické a ekologické hodnocení změn v ostravské průmyslové oblasti“. Významnou oblastí výzkumné činnosti byla série výzkumných zpráv zacílená k regionálnímu rozvoji Ostravska. Objednatelem byl Výzkumný ústav rozvoje oblastí a měst v Ostravě (aplikovaný ekonomický výzkum). Mnoho užitečné práce vykonal Miroslav Havrlant pro rozvoj geografie jako dlouholetý předseda společné oborové rady geografie při Ministerstvech školství ČSR a SSR (1976–1988).

Na začátku 90. let se zapojil do pracovního týmu, který připravoval založení Ostravské univerzity. Zcela přirozeně pak byl prvním rektorem této univerzity jmenován prorektorem zodpovídajícím za vědu, výzkum a zahraniční vztahy. Na řadě vysokých škol v tuzemsku i v zahraničí byl členem komisí pro doktorské obhajoby, habilitační a jmenovací řízení. Léta se podílel na práci Československé (České) geografické společnosti, byl předsedou její Severomoravské pobočky a stal se také jejím čestným členem.

Ani s Mirkem jsme se bohužel už na XXII. Sjezdu ČGS v Ostravě nesetkali. Prof. Havrlant nám všem bude chybět a nezbyvá než věřit, že jeho odkaz ponechá katedra (obě geografické katedry) dále.

Radíme a Mirku, nikdy na Vás nezapomeneme! Čest Vaší památce.

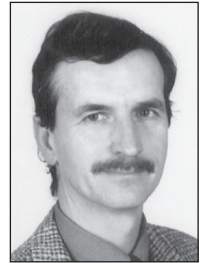
Petr Šindler

Osobnosti a dílu prof. Miroslava Havrlanta byla věnována mimo jiné i stať P. Šindlera v Informaciích ČGS, 29, č. 1, s. 94–95.

Odišiel profesor RNDr. Vladimír Drgoňa, CSc.

Dňa 18. 10. 2010 sa pretrhla niť života známeho slovenského geografa prof. RNDr. Vladimíra Drgoňa, CSc., nášho kolegu a priateľa. Jeho srdce dotĺklo v pomerne mladom veku, vo veku 55 rokov. Choroba ho zasiahla v rozkvetení jeho tvorivých pracovných síl.

Prof. Vladimír Drgoňa sa narodil 16. 5. 1955 v Zlatých Moravciach. Po maturite v roku 1975 na Gymnázium J. Kráľa v Zlatých Moravciach absolvoval štúdium na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave, ktorú v roku 1979 ukončil v odbore fyzická a regionálna geografia. V rokoch 1979–1983 bol na študijnom pobyte na Geografickom ústave SAV v Bratislave, neskôr v rokoch 1983–1991 pracoval ako odborný pracovník v oblasti životného prostredia v Stavoprojekte Nitra. Medzitým v roku 1981 získal titul RNDr. v odbore geografia a kartografia a v roku 1989 vedeckú hodnosť kandidáta geografických vied v odbore regionálna geografia obhájením práce na tému „Regionálne štruktúry životného prostredia Hornonitrianskej sídelno-regionálnej aglomerácie“. Od roku 1991 začal ako odborný asistent pracovať na katedre geografie Pedagogickej fakulty, od roku 1992 sa stal jej vedúcim. V rokoch 1996–1999 bol prorektorom UKF v Nitre pre vedecko-výskumnú činnosť. V roku 1995 na Pedagogickej fakulte Masarykovej univerzity v Brne obhájil habilitačnú prácu „Environmentálne predpoklady regionálneho rozvoja: geografické prístupy“ a získal vedecko-pedagogický titul docent v odbore regionálna geografia. V roku 2004 absolvoval inauguračné pokračovanie v odbore environmentalistika a získal vedecko-pedagogický titul profesor. Na pracovisku pôsobil do r. 2007.

Svoj vedecký výskum orientoval najmä na zmeny regionálnych štruktúr Slovenska a na aplikáciu geografických prístupov v oblasti životného prostredia. Jeho publikačná činnosť bola veľmi rozsiahla, často publikoval aj v spolupráci. Napísal niekoľko kníh, desiatky vedeckých štúdií, odborných prác, výskumných správ, recenzií a odborných posudkov. Úzko spolupracoval aj s aplikácnou praxou. Absolvoval viacero študijných a prednáškových pobytov v zahraničí, napr. v Rakúsku, Kanade, v USA.

Na Fakulte prírodných vied UKF v Nitre bol spolugarantom magisterského študijného programu Učiteľstvo akademických predmetov – geografia a garantom magisterského študijného programu Geografia v regionálnom rozvoji. Bol aj školiteľom viacerých doktorandských študijných programov – environmen-

talistika (FPV UKF), fyzická geografia a geoekológia (PriF UK v Bratislave) a teória vyučovania geografie (UMB v Banskej Bystrici).

Pozoruhodné boli aj jeho aktivity v oblasti organizovania domácich a zahraničných konferencií, bol editorom časopisov Geografické informácie a Geografické štúdie (FPV UKF), členom redakčnej rady časopisu Geografie (Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, Řada přírodních věd). Jeho aktivita sa prejavovala aj vo Výkonnom výbore Slovenskej geografickej spoločnosti pri SAV, v Slovenskom národnom geografickom komitáte, bol členom Slovenskej ekologickej spoločnosti pri SAV. Slovensko zastupoval ako člen výboru Stálej konferencie európskych asociácií učiteľov geografie EUROGEO v Utrechte (Holandsko). V rokoch 1992–1996 pôsobil ako regionálny korešpondent dvoch komisií Medzinárodnej geografickej únie IGU. Za svoju bohatú tvorivú činnosť bol viackrát ocenený. Bol nositeľom viacerých ocenení a vyznamenaní v akademickej i v aplikačnej oblasti. Naposledy mu bola udelená Pamätná medaila dekana FPV UKF v Nitre pri príležitosti 50. výročia vzniku UKF v Nitre v roku 2009.

Hodnotiť život a dielo človeka, kolegu a priateľa, ktorého sme stretávali na pracovisku každý deň, nie je ľahké, najmä ak nás k tomu vedie taká smutná udalosť, akou je odchod človeka. Prof. Vladimíra Drgoňu sme poznali ako človeka, ktorý bol prívetivý, ústretový a priateľský nielen ku svojim kolegom, ale i študentom, ktorých vychoval stovky počas svojej pätnásťročnej pedagogickej činnosti. Dokázal podať pomocnú ruku, poradiť, pomôcť, bol ochotný vždy položiť ruku k dielu, pracovať nad rámec pracovného času, ak bolo treba. Na našej katedre geografie a regionálneho rozvoja FPV UKF predstavoval istotu, spolupatričnosť a kolegiálnosť, bol tu pre nás. Zachováme si ho takého, akého sme ho poznali počas života, ktorý ešte mohol pokračovať ďalej, no ustal a vytvoril prázdne miesto po človeku, ktorý chýba.

Budeme na neho spomínať s úctou, uznaním a s vďakou. Česť jeho pamiatke!

Alena Dubcová, Hilda Kramáreková

Doc. RNDr. Ludovít Mičian, DrSc. zemrel

V pátek 26. listopadu 2010 nás zasáhla smutná zpráva – slovenská i česká věda ztratila výraznou osobnost – ve věku 76 let zemřel významný slovenský (československý) geograf doc. RNDr. Ludovít Mičian, DrSc., zakladatel komplexní fyzickogeografické, resp. geoekologické školy na Slovensku.

Moderní slovenská, ale i česká (československá) fyzická geografie je nepochybně výrazně ovlivněna působením docenta Ludovíta Mičiana, ojedinělou vědeckou, pedagogickou, ale i lidskou osobností, která se významnou měrou zasloužila o rozvoj geografie půd, nauky o krajině/geoekologie a geografického myšlení.

Ludovít Mičian se narodil 28. dubna 1934 v Nových Zámčích. V roce 1936 se celá rodina přestěhovala do Trenčína, kde Ludovít Mičian vyrůstal, absolvoval základní školu a v roce 1953 ukončil gymnázium maturitou. Už tehdy se v něm projevovaly dvě osobnosti – vědecká a umělecká. Věda – geografie – se stala

náplní jeho pozdější celoživotní profesionální dráhy. Vztah k hudbě, které se v rocích dospívání intenzivně věnoval, mohli jeho kolegové, přátelé i studenti obdivovat při jeho příležitostných improvizovaných houslových „koncertech“ v průběhu celé jeho plodné profesionální vědecké a pedagogické kariéry.

Vysokoškolská studia geografie a biologie absolvoval (1953–1958) na tehdejší Fakultě geologicko-geografických věd Univerzity Komenského v Bratislavě diplomovou prací „Geomorfológia a kvartér Bielovodskej doliny vo Vysokých Tatrách“. Ihned po ukončení studií byl přijat na katedru fyzické geografie PriF UK jako asistent. O jeho nadání a pracovitosti mj. svědčí i to, že za necelé 3 roky ukončil interní aspiranturu obhajobou kandidátské dizertační práce „Vplyv geomorfologických pomerov na charakter pôdneho krytu“ a získal diplom kandidáta geografických věd. V roce 1967 získal titul RNDr. a v tomtéž roce se habilitoval prací „Pôdnogeografická regionalizácia Slovenska“ a byl jmenován docentem v oboru geografie. V roce 1994 obhájil doktorskou práci z problematiky na Slovensku i v Česku nové, metavědní, s názvem „Metavědné problémy geografie a krajinnej ekológie“ a byl mu udělen diplom doktora geografických věd. Na své Alma mater – Přírodovědecké fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě, katedře fyzické geografie a geoekologie – působil nepřetržitě až do konce roku 2002, kdy odešel do důchodu.

Doc. Mičian se významně zasloužil o propojení geomorfologických poznatků s pedologickými a pedogeografickými, přinesl nové poznatky o vztazích reliéfu a pedosféry, objevil a popsal novou pedogeografickou zákonitost, tzv. předhorskou zonálnost ve střední a jihovýchodní Evropě. Velké úsilí věnoval i prohloubení metodiky mapování půd a studiu struktur půdního krytu. Svými pracemi tak položil základy slovenské (československé) pedogeografické školy, čímž se vytvořil důležitý předstupeň ke vzniku komplexní fyzickogeografické, dnes geoekologické (krajinařské) školy.

Velkou pozornost doc. Mičian věnoval pedagogické práci, zaváděl na domovské Přírodovědecké fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě nové předměty a předměty (Základy pedologie a geografie půd, předmět Nauka o krajině, Fyzickogeografická regionalizace, Teoretická geografie, Metageografie, Inženýrská geografie aj.).

Právem je považován za zakladatele vědecké školy komplexní fyzické geografie (geoekologie) na Slovensku, vychoval mnoho současných předních slovenských geografů, významně ovlivnil i celou řadu moravských geografů.

Další oblastí působnosti doc. Mičiana byla metageografická problematika, zaměřil se na pozici a úkoly fyzickogeografických nebo jim blízkých disciplín, jejich vzájemným vztahům, velkou pozornost věnoval pozici geografie v systému věd a její vnitřní struktuře, formuloval obsah a zaměření některých nových analytických fyzickogeografických disciplín: zoogeografie, morfogeografie a především litogeografie (tu poprvé už v roce 1971).

Značnou pozornost věnoval i terminologickým otázkám, které vznikají při výzkumu krajiny, především v interdisciplinární a transdisciplinární spolupráci geografických a neogeografických věd.

Doc. Ludovít Mičian přispěl nejen fyzické geografii svými novátorskými monografickými vědeckými publikacemi, moderními vysokoškolskými učebnicemi a skripty, středoškolskými učebnicemi a velkým množstvím vědeckých studií, jakožto i odborných a výzkumných zpráv, především z oblasti komplexní fyzické geografie – geoekologie, metageografie, pedogeografie a geomorfologie.

O výsledcích jeho bohaté vědecké i pedagogické práce a organizátorských aktivitách podrobně referovali u příležitosti jeho 70. narozenin Machová, Minár (2006) i s uvedením podrobné bibliografie.

Se jménem doc. Ludovíta Mičiana bude navždy spojena velmi kvalitní práce ve prospěch slovenské (československé) geografie. V našich vzpomínkách zůstane jako nepochybně mimořádná vědecká osobnost, která se výrazně podílela na formování slovenské i československé geografie druhé poloviny 20. století, jako vynikající vědec, učitel, kolega, společník a přítel.

Čest jeho památce!

Vladimír Herber

Literatura:

MACHOVÁ, Z., MINÁR, J. (2006): Doc. RNDr. Ludovít Mičian, DrSc., oslávil sedemdesiatku. *Acta Geographica Universitatis Comenianae*, 47, s. 3–16.

Jubilant Zdeněk Pavlík

Před osmdesáti lety se v Praze narodil přední český demograf prof. Ing. Zdeněk Pavlík, DrSc. Svým vědeckým dílem navázal na práce zakladatelů tohoto oboru v Česku – Antonína Boháče a Jaromíra Korčáka. Podobně jako jeho předchůdci, je i Zdeněk Pavlík demografem se širokým záběrem. Jeho studium přesahuje do řady dalších společenských věd, ale i do některých věd přírodních, zvláště pak do oborů environmentálních, a to především do oborů geografických.

Prvotní příčinou hlubšího vztahu Zdeňka Pavlíka ke geografii byla nepochybně osobnost Jaromíra Korčáka, kterého si jubílant „vybral“ za učitele již jako student ekonomické statistiky na VŠE. Tato vazba byla završena přechodem Zdeňka Pavlíka z Ekonomického ústavu ČSAV na Přírodovědeckou fakultu UK v roce 1964. Ta se stala jeho hlavním a dlouhodobým pracovištěm, byť dnes již v postavení emeritního profesora.

Z hlediska vědecké práce byl rok 1964 pro jubílanta významný i z jiného důvodu. V tomto roce vychází prvá Pavlíkova monografie zásadního významu „Nástin populačního vývoje světa“, která představuje nejen náročné a systematické zpracování rozsáhlého empirického materiálu, ale je dovršena originálním zobecněním: rozpracování koncepce demografické revoluce s důrazem na rozlišení jejích hlavních typů. Celosvětový pohled, spojený s aspekty diferenciace, zde navozuje i studium šíření demografických změn jako specifického případu geografické difuze. Tak byla konečně zaměřena i pozdější práce o vývoji demografické revoluce v rámci českého prostoru (spolu s L. Fialovou a P. Verešem, 1990).

Přestože původní strategií jubílantova vědeckého výzkumu byl – jak se mi kdysi přiznal – postup od dílčích problémů k problémům základním, směřovalo naštěstí i v dalším období jeho úsilí ke studiu klíčových a rámcem demografie překračujících témat. Vyšší úroveň zobecnění poznatků o demografické revo-

luci představuje soubor prací o teorii vývoje demografických systémů (především monografie z roku 1982 vydaná v Polsku a následně přeložená do ruštiny a španělštiny). Souběžně, nebo s mírným časovým posunem, byla diskutována i témata souvislostí demografického vývoje a teorie stádií nebo postavení demografie v systému věd: viz především editování monografie „Position of Demography among other Disciplines“ z roku 2000, soustřeďující příspěvky řady předních evropských demografů.

V rámci této, rozsahem nutně omezené, vzpomínky nelze pochopitelně postihnout šíři a rozmanitost jubilantova díla. To dokládá i „kvantifikovatelná“ bohatost publikačních aktivit Zdeňka Pavlíka: přes 200 publikací a přes 20 publikací monografického typu. Již tato čísla alespoň ilustrují rozsah empirických analýz, zahrnujících i výše „podceňované“ studium parciálních demografických problémů. Tuto tématickou bohatost snad dostatečně představuje vysokoškolská učebnice „Základy demografie“ (spoluautorky J. Rychtaříkové a A. Šubrtové). Tyto tzv. základy (v rozsahu více než 700 stran) zahrnují jak množinu analytických postupů studia demografických struktur a změn, tak i širší souvislosti demografického vývoje (včetně otázky migrace, geografické koncentrace obyvatelstva aj.). V tomto smyslu představují „Základy demografie“ nejen výjimečnou a komplexní učebnici demografie, ale i zásadní shrnutí a zobecnění demografického poznání v jeho širokém pojetí.

Konečně nelze nezmínit výjimečný rozsah pedagogických a vědecko-organizačních aktivit Zdeňka Pavlíka. Jako univerzitní učitel vychoval stovky studentů geografie a demografie a desítky postgraduátů. Zvláštní význam z hlediska mezinárodní prestiže mělo uspořádání „Mezinárodních letních škol demografie“ pro zahraniční postgraduální a pregraduální studenty, z hlediska národního pak realizace jubilantova dlouhodobého záměru (a přání) – vytvoření samostatné katedry demografie a geodemografie na PŘF UK v Praze. Z posledního období je možné uvést především jeho působení ve funkci děkana Sociálně ekonomické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem (2004–2007). Dlouhý by byl výčet akademických funkcí nebo získaných ocenění. Uveďme alespoň dvě, patrně nejvýznamnější aktivity mezinárodní, a to pracovní pobyt v populačním oddělení OSN v New Yorku (1968–1971) a funkci viceprezidenta Evropské asociace pro populační studia (po dobu 8 let).

Závěrem připojuji svým jménem i jménem celé „populace“ kolegů a přátel Zdeňka Pavlíka přání pevného zdraví a dostatku životní energie i do dalších let v rámci nové, demograficky vyšší, věkové kategorie.

Martin Hampl

Portrét paní Libuše Lukové

Dne 12. prosince 2010 oslavila paní Libuše Luková své osmdesáté narozeniny. K jejímu významnému jubileu jí blahopřejeme a doufáme, že se v plném zdraví dožije ještě dalších významných životních výročí.

Kdo je paní Libuše Luková? Především zodpovědná manželka a matka ve svém kruhu rodinném, v zaměstnání se po celý život věnovala výchově mla-

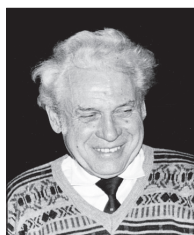

dé generace. Dlouhodobě a úspěšně působila na Základní škole náměstí Curieových v Praze 1 jako učitelka zeměpisu a biologie. Měla velký smysl pro praktický život, a proto se věnovala též výuce rodinných předmětů jako šití nebo vaření. Pomohla a poradila mnohým mladým dívkám, jak se později vyrovnat s domácí péčí o rodinu.

Na svém pracovišti byla vždy oblíbena pro svou společenskou povahu s citem pro potřeby a zájmy svého okolí. Mezi žáky se těšila respektu a uznání. Vždy vystupovala jako energická, přesto citlivá členka pedagogického sboru, udržela si i ve vyšším věku svůj pracovní elán a mladistvý vzhled. Proto jí přejeme, aby si i nadále zachovala svou svěžest a prožila ještě další řadu spokojených let.

*Za kolektiv spolupracovníků
Libuše Petrasová, Libuše Rauschertová*

František Špiller oslavil 80 let

Máte také svého koníčka? Řada z nás ano; poskytuje nám zábavu, rozšiřuje naše znalosti i okruh přátel stejných zájmů. Zahání smutek, samotu či nudu. Mám kamaráda, který nemá jen jednoho koníčka, ale malé stádo. A všechny své koníčky nenechává hladovět. Vyhledává historické podklady, sleduje technické novinky. Má také mimořádné nadání organizační – je stěžejním organizátorem řady setkání přátel i spolužáků od obecné školy až po fakultu.

Jedním z jeho zájmů je i skauting. Sám je skautem od roku 1945 (přerušovaně, jak byl skauting rozpouštěn). V roce 1990, kdy byla opět zahájena skautská činnost, ač „srdcem stále mlád“ už rokem narození nebyl „nováčkem“. Stal se ale hlavním organizátorem a čelným činitelem setkávání skautů a skautek „dříve narozených“. A tak od té doby se dvakrát ročně scházíme na posezení a popovídání. Poslední sraz v listopadu 2010 za účasti 37 „starých“ skautů a jejich přátel svědčí o oblíbě těchto setkání (průměrný věk zúčastněných byl 81 let).

Zkrátka široká škála a různorodost jeho zájmů nedá Františku Špillerovi přes přibývající léta zestárnout. A tak bych chtěla za všechny Františkovy přátele popřát k jeho významným narozeninám zdraví, dobrou náladu, chuť do života, radost ze dvou bezvadných dcer, čtyř vnoučat a prvního pravnoučete a ať ho i nadále těší a dává mu radost jeho stádo koníčků.

Anna Vágnerová

Pozn. redakce: Oslavenec je mimo jiné autorem několika studií pojednávajících o historii mikroregionu Horní Počernice, které vycházely např. v Hornopočernickém zpravodaji.

Životní jubileum doc. Aloise Hynka

Doc. RNDr. Alois Hynek, CSc. se 5. listopadu dožil 70 let a je to paradoxně vůbec poprvé, kdy si na stránkách některého z periodik (nejen České geografické společnosti) připomínáme alespoň některé aspekty jeho profesionální dráhy.

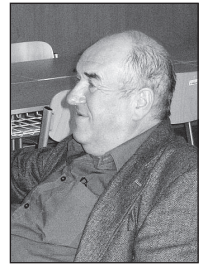
Rodák z Ráječka (nedaleko Blanska) maturoval na gymnáziu v Blansku, v roce 1959 ukončil na Pedagogické fakultě UJEP v Brně (dnes MU) učitelské studium aprobace zeměpis-dějepis. Působil nejprve jako učitel na základní škole v Knínicích u Boskovic a dále se vzdělával, kdy při zaměstnání (dálkové studium) vystudoval na Přírodovědecké fakultě UJEP v Brně fyzickou geografii (1965–1970). Už jako učitel gymnázia v Boskovicích (1965–1973) získal v roce 1971 titul RNDr. za práci „Geomorfologické poměry širšího okolí Boskovic“. V roce 1973 pak nastoupil jako odborný asistent na katedru geografie Přírodovědecké fakulty UJEP (dnes Geografický ústav Přírodovědecké fakulty MU), kde působí dodnes. V roce 1980 zde obhájil kandidátskou disertační práci „Topochory dyjské části Znojemska“ a získal vědeckou hodnost CSc. V roce 1985 se habilitoval před vědeckou radou Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze v oboru fyzická geografie.

Aloisovy odborné zájmy jsou nesmírně rozsáhlé, neustále přichází s novými nápady a odbornou geografickou veřejnost „provokuje“ novými neotřelými tématy, v nichž mj. zúročuje znalosti současných výzkumných trendů, především v anglosaské geografii. V začátcích profesní kariéry se věnoval geomorfologii, od které se dostal k pedogeografii a „komplexní“ fyzické geografii. Zabývá se krajinnou ekologií a environmentalistikou, fyzickou a regionální geografii, geografickým myšlením a geografickým vzděláváním.

Výsledkem jeho vědeckovýzkumné práce je cca 100 článků a příspěvků v časopisech a konferenčních sbornících, dále vědecké monografie a učební texty. Bohužel však nikde neexistuje detailní zhodnocení jubilentovy publikační aktivity, proto níže uvádíme širší výběr jeho prací. V druhé polovině 70. a 80. let 20. století jsou to především krajinné a regionální studie (Znojemsko, Rosicko-Oslavansko, Uherskohradištsko, Československo). Posledních 20 let se věnuje i geografickému vzdělávání (Vzdělávání zeměpisem, Výzvy helsinského symposia IGU, grantové projekty FRVŠ), aplikačním studiím trvalé udržitelnosti mikroregionů a mezoregionů, a to především v krajích Jihomoravském a Vysočina. Po roce 2000 se více věnuje problematice geografického myšlení (Geografické myšlení – jádro současných geografí), výsledkem několika studijních cest do Kanady je i učební text (Geografie Kanady).

Velmi záslužná je jeho činnost v České geografické společnosti (čestný člen ČGS), kde vedl sekci fyzické geografie (1981–1997) a také sekci geografického vzdělávání. Řadu let byl předsedou výboru Jihomoravské pobočky ČGS, 25 let je členem redakční rady časopisu Geografie (dříve Sborník České geografické společnosti, od r. 1985). Pracuje také jako konzultant firem zabývajících se regionálním rozvojem. V posledních 5 letech navíc působí i na Technické univerzitě v Liberci, kde mj. vedl na Fakultě přírodovědně-humanitní a pedagogické katedru geografie.

Z jeho zahraničních aktivit připomeňme jeho studium nauky o krajině v Moskvě (1975) a britské geografie v Manchesteru (1977), kanadskou geogra-

fii a regionalistiku studoval během několika pobytů v Kanadě. Jubilant spolupracuje s britskými, kanadskými, nizozemskými, slovenskými aj. geografy, pomáhal zakládat International Association of Landscape Ecology (1982), podílí se na práci mezinárodní komise IGU pro geografické vzdělávání, aktivně je zapojen do mezinárodních projektů, jako je např. HERODOT.

Alois Hynek je člověkem velmi společenským, nejen mezi geografy vždy vítaná a uznávaná osobnost. Je vášnivý diskutér a jako jeho dlouholetý kolega a kamarád si mohu dovolit označit ho za „zlobivého“ a neustále „provokujícího“ člena české geografické obce. Do dalších let jubilantovi přejeme pevné zdraví, mnoho osobní pohody, dobrou náladu a šíření geografických „provokací“, nápadů vedoucích k posílení postavení geografie, pro kterou žije.

Vybrané publikace:

- HYNEK, A., TRÁVNÍČEK, J. (2010): Environmental targets and measures in the strategies and programmes of regional development in the Czech Republic. *European Journal of Geography*, č. 1, s. 55–68.
- HYNEK, A., HYNEK, N. (2009): Bridging the Theory and Practice of Regional Sustainability: A Politico-Conceptual Analysis. *Geografický časopis*, 59, 1, s. 49–64.
- HYNEK, A. (2009): Politika české geografie. In: Lipský, Z., Popková, K., Poštolka, V., Šmída, J. (eds.): *Geodny Liberec 2008*. Technická univerzita v Liberci, Liberec, s. 108–113.
- HYNEK, A., HENDRYCH, T. (2008): Akustická typologie krajiny. *Geografie*, 113, č. 2, s. 183–194.
- HYNEK, A. (2008). *Geografie ve studiu krajiny*. *Geografie*, 113, č. 1, s. 79–85.
- HYNEK, N., HYNEK, A. (2008): The Security-Environment Nexus Along the Czech-Austrian Border: Theory, Spatiality and Perception. *Energy and Environmental Challenges to Security*. NATO Science for Peace and Security. Series C: Environmental Security. Springer-Verlag, Berlin and London, s. 117–139.
- HYNEK, A., HYNEK, N., HERBER, V., SCHREFEL, CH. (2007): Environmental Security in Borderland Areas: Exploring the Znojmo/Retz Transborder Region. 17&4 Consulting Ltd., Vienna, 81 s.
- HYNEK, A., HYNEK, N. (2006): Investigating hybrids and coproductions: epistemologies, (disciplinary) politics and landscapes. *Acta Universitatis Carolinae Geographica*, 41, č. 1–2, s. 3–19.
- HYNEK, A., HYNEK, N. (2006): Interdisciplinární výzvy pro studium regionů aneb 21 podob regionální geografie. *Acta geographica Universitatis Comenianae*, 47, 1, s. 67–76.
- HYNEK, A., HYNEK, N. (2005): Sustainability, Development and Security in Landscape Field Practice. In: Donert, K., Charzyński P. (eds): *Changing Horizont in Geography Education*. HERODOT Network, Toruň, s. 308–313.
- HYNEK, A., HYNEK, N., ŘEZNÍK, T., KARVÁNKOVÁ, P. (2005): Středozápadní Morava: periferie, nebo semiperiferie? In: Novotná, M. (ed.): *Problémy periferních oblastí*. UK v Praze, PpF, Praha, s. 148–160.
- HYNEK, A., HYNEK, N., GABRIELOVÁ, L., SEDLÁČEK, P. (2004): Environmental Perception – The case study of the Greater Brno Area. In: Drbohlav, D., Kalvoda, J., Voženílek, V. (eds.): *Czech Geography at the Dawn of the Millennium*. Palackého univerzita, Olomouc, s. 309–318.
- HYNEK, A., SEDLÁČEK, P. (2004): Vývoj druhého bydlení v zázemí Brna. In: Vágner, J., Fialová, D. a kol.: *Regionální diferenciacie druhého bydlení v Česku*. UK v Praze, PpF, Praha, s. 114–124.
- HYNEK, A., HYNEK, N. (2004): Geografické myšlení – jádro současných geografí. In: Wahla, A. (ed.): *Geografie a proměny poznání geografické reality*. Sborník příspěvků. Ostravská univerzita, Ostrava, s. 64–72.
- HYNEK, A. (2002): Výzvy helsinského sympozia IGU pro české geografické vzdělávání. *Geografie*, 107, č. 4, s. 396–406.
- HYNEK, A. (2000): Regionální geografie: sociální konstrukce. *Miscellanea Geographica Universitatis Bohemiae Occidentalis*, 7, s. 46–53.

- HYNEK, A. (2000): Training geography educators. *Geografie*, 105, č. 2, s. 177–189.
- HYNEK, A. (1991): Ke geografii nejen behaviorální. *Geografie*, 96, č. 3, s. 192–194.
- HYNEK, A. a kol. (1989): Geographical knowledge synthesis of the Uherské Hradiště district. *Scripta Fac. Sci. Nat. Univ. Purk. Brun. Geographia*, 19, č. 8, s. 357–388
- HYNEK, A. (1988): Physico-geographical regionalization of Czechoslovakia. *Scripta Fac. Sci. Nat. Univ. Purk. Brun. Geographia*, 18, č. 5, s. 169–187
- HYNEK, A. (1988): Když geografie, proč ne i regionální? *Geografie*, 93, č. 2, s. 121–128.
- HYNEK, A. a kol. (1985): The Fryšávka drainage basin strategy as proposed by geographical workshop group of Brno university. *Scripta Fac. Sci. Nat. Univ. Purk. Brun. Geographia*, 15, č. 3, s. 139–157.
- HYNEK, A., TRNKA, P. (1982): Krajinný výzkum Dyjského průlomů. *Geografie*, 87, č. 1, s. 1–12.
- HYNEK, A., HYNKOVÁ, J. (1980): Percepce prostředí a mentální mapy ve výchově k péči o životní prostředí. *Scripta Fac. Sci. Nat. Univ. Purk. Brun. Geographia*, 10, č. 5, s. 233–247.
- HYNEK, A., HYNKOVÁ, J. (1979): Prostorová percepce životního prostředí města Boskovic a okolí ve výchově k péči o životní prostředí. *Geografie*, 84, č. 4, s. 287–299.

Monografie:

- HYNEK, A. (1984): Geografický výzkum krajiny a percepce životního prostředí. *Folia Fac. Sci. Nat. Univ. Purk. Brun.*, 25, č. 11, 85 s.
- HYNEK, A., TRNKA, P., HERBER, V. (1984): Přírodní krajinné mezochory Československa: 1. přiblížení. *Folia Fac. Sci. Nat. Univ. Purk. Brun.*, 25, č. 11, 94 s.
- HYNEK, A. a kol. (1983): Geografická analýza a syntéza Rosicka-Oslavanska. *Folia Fac. Sci. Nat. Univ. Purk. Brun.*, 24, č. 1, 101 s.
- HYNEK, A., TRNKA, P. (1981): Topochory dyjské části Znojemska. *Folia Fac. Sci. Nat. Univ. Purk. Brun.*, 22, č. 4, 99 s.

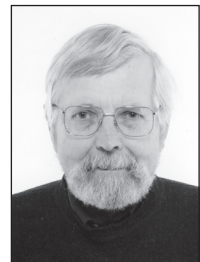
Doc. RNDr. Alois Hynek, CSc. doposud publikoval 5 monografií, více než 40 vědeckých článků, studií a dalších odborných textů jak v českém, tak v mezinárodním prostředí a je také spoluautorem 4 studijních textů a učebních příruček.

Vladimír Herber

Vladimír Lysenko sedmdesátníkem

Vladimír Lysenko, kalendářně sedmdesátník, avšak letorou mladík, se narodil 14. listopadu 1940 v Mladé Boleslavi. Pokud by se narodil v USA, byl by již dávno oslavován jako typický „selfmademan“.

Po maturitě na Akademickém gymnáziu ve Štěpánské ulici v Praze totiž započalo Lysenkovo pracovní působení v národním podniku Tiba v Praze na pozici dělník-barvív (1957–1964). V té době se již podílel na speleologickém výzkumu v Česku a na Slovensku v rámci činnosti Krasové sekce Společnosti Národního muzea (1957–1969), s přibývajícím lety přecházející pod Svaz pro ochranu přírody a krajiny – TIS (zakládající člen roku 1969) a Českou speleologickou společnost (zakládající člen roku 1978). Členem České geografické

společnosti se stal roku 1973. V roce 1971 ukončil studia na katedře geologie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze obhajobou diplomové práce zaměřené na styk jihogemeridní jednotky Slovenského krasu s paleozoikem spišsko-gemerským. Prvé odborné zaměstnání absolvoval v Okresním muzeu v Berouně, dnešním Muzeu Českého krasu. Vladimír zde pracoval jako samostatný odborný pracovník a vedoucí geologického oddělení (1967–1978). Výsledkem jeho výzkumné práce v terénu bylo zejména publikování řady prací o sukcesi minerálních výplní jeskyní na území Českého krasu. S tím souvisel systematický sběr jeskynních výplní a obohacení muzejních sbírek. Jako muzejník absolvoval dvouleté postgraduální studium muzeologie pro geology na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

Další významnou etapu života strávil jubilant v Ústředním ústavu geologickém, dnešní České geologické službě (1978–1994 a 2002–2004), jako výzkumný a vývojový pracovník, od roku 1990 vedoucí odboru geologicko-ekologických služeb. Zde se věnoval základnímu výzkumu zaměřenému na strukturní geologii v sedimentárních formacích, spojenému s výzkumem krasových oblastí a krasových jevů. Na přelomu 70. a 80. let 20. století se podílel na vytvoření prvního pracoviště České geologické služby specializovaného na dálkový průzkum Země. Svoji činnost zaměřil zejména na aplikace morfotektonické analýzy s využitím satelitových snímků a 3D modelů reliéfu např. při výběru lokalit pro uložení radioaktivního odpadu z jaderných elektráren, při sestavování tektonických map (Barrandien, Lužické hory, Jizerské hory, Severočeská uhelná pánev), při sestavování map pro optimalizaci využívání a ochrany podzemních vod (Ralsko, Polická pánev, Horní a Dolní Rakousko), při geologickém mapování Česka v měřítku 1:25 000 (Jizerské hory, Krkonoše, Šumava, Žďárské vrchy, Jeseníky, Křivoklátsko, Doupovské hory) či při geologickém mapování a vyhledávání ložisek nerostných surovin v jižním Vietnamu. V letech 1990–2002 působil jako externí lektor v oboru dálkový průzkum Země na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

Geofaktory životního prostředí patří k dalším Lysenkovým pracovním aktivitám. Prováděl registraci jejich stávajícího stavu a zaznamenával negativní změny v důsledku převážně antropogenní činnosti na horninové prostředí. Byl redaktorem map geofaktorů životního prostředí České republiky v měřítku 1:50 000. Zpracoval základní registr významných geologických lokalit v Česku. Posudková činnost, zaměřená na střety zájmů a impakty do horninového prostředí s řešením problematiky sanace území postižených těžbou nerostných surovin, jej dovedla až na Ministerstvo životního prostředí na pozici ředitele odboru ochrany horninového prostředí (1995–1998) a následně do roku 2001 jako zástupce ředitele geologického odboru.

Lysenko, důvěrně zvaný mezi přáteli Lýsa, zasvětil život vědeckému poznávání neživé přírody. Vše zřejmě začalo v roce 1956, kdy Vladimír navštěvoval v průběhu středoškolských studií coby mladý a nadšený jeskyňář Koněpruské jeskyně v Českém krasu. Tato oblast se mu stala osudnou, neb zde dlouhodobě působil a působí, a to nejen pracovně. Město Beroun se stalo Vladimírovi domovem, kde před mnoha lety založil rodinu a žije zde spokojeně dodnes. Lýsa je cestovatelem tělem i duší, kterážto vlastnost se ideálně kloubí s jeho povoláním geologa. Aktivita v Českém krasu tedy nejsou jediné a Vladimírův akční rádius sahá prakticky na území celého státu, včetně dnes již zahraničního Slovenského krasu. K tomu je nutno přičíst i zahraniční působení, a to

nejen v Evropě, ale i v exotických zemích. Zmíněna již byla činnost na území Česka v rámci dálkového průzkumu Země. Ve Slovenském krasu se Vladimír soustředil na průzkumné akce, jako je původní dokumentace propastí a řešení vývoje vybraných krasových planin. Jako speleolog se zúčastnil několika zahraničních expedic, zejména do Rumunska. Mezní akcí byla účast na sestupu skupiny českých speleologů do tehdy třetí nejhlubší propasti světa Antro del Corchia v Apuánských Alpách v Itálii v roce 1963, která zlomila nevěli představitelů tehdejšího zaměstnavatele k doporučení Lysenka ke studiu na vysoké škole. K významným zahraničním akcím patřila bezesporu polsko-česká vulkanologická expedice „Cotopaxi“ do Ecuadoru v roce 1972. Zde probíhalo detailní geologické a geomorfologické mapování aktivního vulkánu Cotopaxi (5 897 m n. m.) jako podkladu pro připravovaný národní park. Vladimír sestavil původní geomorfologickou mapu širšího okolí této sopky. Součástí mapování byl první sestup do 330 metrů hlubokého vrcholového kráteru Cotopaxi. Významný byl i průzkum neaktivnějšího vulkánu Jižní Ameriky – Sangay. Do Ecuadoru se Lýsa vrátil ještě v letech 1981 a 1982. Vulkanologická expedice zde mimo jiné zhotovila geologickou a geomorfologickou mapu a mapu vulkanických rizik aktivní sopky Pichincha (4 784 m n. m.) nad Quitem pro Civilní obranu Ecuadoru z důvodu obavy z ohrožení města v důsledku tehdy zvýšené vulkanické činnosti. V letech 1983–1989 se Vladimír zúčastnil geologického mapování v Jižním Vietnamu (oblast Nha Trang, Phan Rang), zaměřeného kromě základního mapování i na vyhledávání nerostných surovin. Zde také sestavil původní tektonické mapy oblasti.

Oslavenec publikoval téměř 200 prací, ke kterým patří zejména odborné, náleзовé a etapové zprávy. Napsal i řadu odborných, populárně naučných, novinových a informačních článků. Nelze opomenout ani jeho exkurzní průvodce, referáty a práce o geologické a speleologické historii.

Pozoruhodná je vynikající fyzická kondice sedmdesátníka, kterou by mu mohl závidět i člověk mladší o několik desítek let. Díky svému povolání – geologii – a koníčku – speleologii – se celý život pohyboval v přírodě v náročném terénu, což přispělo k příznivému udržování jeho tělesné schránky. V současnosti se pravidelně věnuje cyklistice a prohání se po silnicích v blízkém i dalekém okolí Berouna. Občas si s vnučkou zaleze do jeskyně, aby jí mohl předat své zkušenosti. Další jeho vášní je vysokohorská turistika, a tak Lýsa podniká horské túry v Alpách či v Norsku. Nepohrdne ani raftováním na divoké horské řece. Jen na vysvětlenou, narozinový medailonek jsem si troufla napsat, neboť já i Vladimír žijeme ve stejném městě a jsme oba geologové a jeskyňáři. Pokračovala jsem v jeho práci po nástupu do berounského muzea, pracovala pod jeho vedením v komisi životního prostředí při Městské radě Beroun, zúčastnila jsem se s ním a s partou jeskyňářů speleologických expedic v Rumunsku a v neposlední řadě jsme se skupinou krasových turistů poznávali Slovinsko a Turecko.

Na závěr se sluší srdečně poblahopřát oslavenci k jeho životnímu jubileu a popřát mu hlavně hodně zdraví, štěstí, spokojenosti a životního elánu. Nechť si ještě dlouho dopřává všech svých aktivit v plné fyzické a psychické kondici.

Lýso, drž se!

Irena Jančaříková

Jubilant Jaroslav Maryáš

Jubilant RNDr. Jaroslav Maryáš, CSc. se narodil v roce 1951 v Ostravě, jeho dětství je však neodmyslitelně spojené s Valašskem. Hluboký zájem o přírodu a společnost jej přivedl ke studiu oboru geografie na Přírodovědecké fakultě UK v Praze, která úspěšně ukončil v roce 1975. Na téže univerzitě rovněž složil rigorózní zkoušky v oboru Regionální geografie.

Od roku 1976 až do roku 1993 pak pracoval na Geografickém ústavu ČSAV v Brně, kde se postupně specializoval na geografii obyvatelstva a služeb – v roce 1988 zde obhájil disertační práci na téma Nadmístní střediska maloobchodu a služeb v ČSSR a jejich sféry vlivu. Mimo to se významně podílel na zpracování řady mapových děl, která dodnes patří mezi nejvýznamnější produkty české geografie v této oblasti. Jde zejména o Atlas ze sčítání lidu, domů a bytů ČSR (1984), Atlas obyvatelstva ČSSR (1987) a Atlas životního prostředí a zdraví obyvatelstva ČSFR (1992). V rámci své vědecké činnosti na Geografickém ústavu se podílel na řešení celkem 9 úkolů základního výzkumu a 5 mezinárodních vědeckých programech a v letech 1992–93 byl ve vědecké radě ústavu. V letech 1993–94 působil jako vedoucí brněnské pobočky Výzkumného ústavu rozvoje oblastí a měst, kde vedl práce na výzkumném úkolu MH ČR zaměřeného na budování regionálních informačních systémů.

V roce 1994 pak nastoupil jako odborný asistent na své současné pracoviště, tj. Ekonomicko-správní fakultu Masarykovy univerzity v Brně. Zde se významně zapojil do budování katedry regionální ekonomie a správy, kde v současnosti přednáší 4 předměty v bakalářských i magisterských studijních programech. Značné úsilí i nadále věnuje vědecké činnosti, kde uplatňuje především své schopnosti syntetizace vývojových procesů a tendencí ve společenských systémech – dosud se zde podílel na řešení celkem 4 grantů GA ČR (v případě projektu Prostorové modely chování v měnícím se urbánním prostředí z pohledu geografie času jako hlavní řešitel), 1 grantu GA ČAV, výzkumného záměru MŠMT (Faktory efektivnosti rozvoje regionů ČR) a dále 5 rezortních výzkumných projektů a 2 rozvojových projektů MŠMT. Významné jsou i jeho přínosy v oblasti řízení rozvoje ESF, kdy v letech 2002–2007 vykonával funkci proděkana pro vědu, výzkum a doktorské studijní programy.

Významné jsou i jeho mimouniverzitní aktivity, kde se jako člen redakční rady podílel na vydání nejnovějšího českého atlasu – Atlasu krajiny ČR. Přednáší na dalších vysokých školách, zejména na VŠE v Praze, kde rovněž působí jako místopředseda redakční rady vědeckého časopisu Regionální studia. Je i dlouholetým členem Komise pro státní rigorózní zkoušky na Přírodovědecké fakultě MU (obor Sociální geografie) a dále Komise pro státní doktorské zkoušky a obhajoby disertačních prací na Přírodovědecké fakultě UK v Praze (obory Demografie, Regionální a politická geografie a Sociální geografie a regionální rozvoj).

Doktor Maryáš je široce znám odborné, zejména geografické, veřejnosti, ať již jako často diskutující účastník domácích i mezinárodních vědeckých konferencí či jako propagátor a organizátor rozličných vědecko-výzkumných aktivit. Je rovněž oblíbeným pedagogem, zejména u studentů magisterského a doktorského studia. Pokud jde o zahraniční aktivity, absolvoval dosud celkem 7 aka-

demických stáží (včetně stáže v Číně) a vzhledem k výsledkům své práce je často zván na zahraniční vědecké konference. V neposlední řadě je pak i vlídným kolegou, vždy přístupným diskusi o odborných i dalších problémech.

K jeho významnému životnímu jubileu mu proto i za další kolegy a přátele upřímně gratulujeme a přejeme vše nejlepší do další práce i osobního života.

Vybrané publikace:

- MARYÁŠ, J. (2010): Attraction zones of services in hinterland of Brno. In: Alternativi za razvitije na savremennija turizam. Nauka i ikonomika, Varna, s. 612–616.
- VYSTOUPIL, J., HOLEŠINSKÁ, A., KUNC, J., MARYÁŠ, J., SEIDENGLANZ, D., ŠAUER, M., TONEV, P., VITURKA, M. (2006): Atlas cestovního ruchu České republiky. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha, 156 s.
- MARYÁŠ, J., OHÁNKOVÁ, L. (2006): Evropská unie a euroregiony. Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, Brno, 241 s.
- MARYÁŠ, J. (1999): The Regional Differences in Small Enterprise in the Czech Republic. Acta Facultatis Rerum Naturalis Universitas Comeniae, Supplementum 2/II. Přírodovědecká fakulta Univerzity Komenského, Bratislava, s. 137–44.
- MARYÁŠ, J. a kol. (1992): Zdravotnícke zariadenia I a II. In: Atlas životního prostředí a zdraví obyvatelstva ČSFR. Geografický ústav ČSAV a Federální výbor pro životní prostředí, Brno a Praha.
- MARYÁŠ, J. (1992): Vybrané aspekty hodnocení obslužných středisek v ČSFR. Zprávy Geografického ústavu ČSAV, 29, č. 3–4, s. 85–126.
- MARYÁŠ, J., VITURKA, M., VYSTOUPIL, J. (1992): Regionale Aspekte der sozio-ökonomischen Entwicklung in der Tschechischen Republik. Mitteilungen der Österreichischen Geographischen Gesellschaft, 134, č. 3, s. 199–10.
- MARYÁŠ, J. (1988): Základní rysy rozmístění občanské vybavenosti v ČSSR. Geografie, 93, č. 3, s. 199–209.
- MARYÁŠ, J. (1987): Dojíždka do škol a za službami. In: Atlas obyvatelstva ČSSR. Geografický ústav ČSAV a Federální statistický úřad, Brno a Praha.
- MARYÁŠ, J., ŘEHÁK, S. (1987): Regionální působnost středisek osídlení. In: Atlas obyvatelstva ČSSR. Geografický ústav ČSAV a Federální statistický úřad, Brno a Praha.
- MARYÁŠ, J. (1985): Typologia miast PRL i CSRS. In: Zeszyty Zakladu geografii osadnictwa i ludnosci 1. Instytut geografii i przestrzennego zagospodarowania PAN, Warszawa, s. 85–91.
- MARYÁŠ, J. (1984): Vývoj obyvatelstva v letech 1961–1980. In: Atlas ze sčítání lidu, domů a bytů ČR. Geografický ústav ČSAV a Český statistický úřad, Brno a Praha.
- MARYÁŠ, J. (1984): Maloobchodní síť v České socialistické republice. In: Soubor tematických map ČR. Geografický ústav ČSAV, Brno.
- MARYÁŠ, J. (1983): K metodám výběru středisek maloobchodu a sfér jejich vlivu. Zprávy Geografického ústavu ČSAV, 20, č. 3, s. 61–81.

Jiří Vystoupil, Milan Viturka

Životní jubileum RNDr. Jarmily Brázdilové

Je mi velkou ctí, že mohu napsat několik řádků k šedesátiletému jubileu mé spolužačky, kolegyně, a zejména kamarádky Jarmily Brázdilové, s níž spolupracuji celou řadu let. U žen se věk většinou neuvádí, ale kdo dr. Brázdilovou zná, takovým číslem stejně nevěří.

Jarka, jak jí všichni na ústavu říkáme, vystudovala v letech 1969–1974 Masarykovu univerzitu (tehdy Univerzitu J. E. Purkyně), Přírodovědeckou fakultu,

kombinaci matematika-zeměpis a obhájila ekonomickogeograficky zaměřenou diplomovou práci „Lupkový a šamotový průmysl na Blanensku a Svitavsku“. V roce 1975 získala akademický titul RNDr. na základě státní zkoušky a obhajoby práce „Centra obsluhy v okresech Blansko a Břeclav“. Po ukončení studia pracovala v období 1978–1988 na Hvězdárně a planetáriu M. Koperníka v Brně, kde vedla odborné přednášky z oblasti planetární geografie a astronomie, 1988–1989 učila matematiku, fyziku a zeměpis na základní škole v Pozořicích. V letech 1989–1993 působila na Geografickém ústavu ČSAV v Brně v oddělení geoinformatiky a socioekonomické geografie, kde pracovala v kolektivu sestávajícím „Atlas životního prostředí a zdraví obyvatelstva ČSFR“.

V roce 1995 se autorovi textu podařilo jubilantku přesvědčit k přechodu na Masarykovu univerzitu do Laboratoře geoinformatiky a kartografie, kde se postupně podílela na řešení celé řady vědeckých evropských i domácích projektů. Za velmi významný považují její osobní přínos hned k prvnímu projektu, který rozpoutal diskuzi i zájem o GIS v tehdejší Československu, a sice projektu GA ČR 205/95/0894 „Tvorba GIS v ČR: současný stav, bariéry růstu, podmínky optimálního rozvoje a aplikací v mezinárodním kontextu“. Dále se jubilantka významně podílí na probíhajících projektech „VisualHealth – Vizualizace zdravotních dat pro podporu interdisciplinárního vzdělávání a vztahů s veřejností“ a zejména na výzkumném záměru „Dynamická geovizualizace v krizovém managementu“, kde se účastní i všech terénních prací a výzkumů.

Z evropských aktivit se podílela v programu PHARE-CREDO na řešení projektu „Využití fotogrammetrie ke zpracování digitálního ortofota na základě leteckých snímků v části dolní nivy řeky Moravy od hranice okresů Hodonín-Břeclav po soutok řeky Moravy s řekou Dyje a vyhotovení digitálního modelu terénu v dotčeném území“ a dále projektu PANEL-GI „Pan-evropské propojení geografických informací“. V programu Leonardo da Vinci se účastnila přípravy materiálů pro vokační kurzy „GIS a zemědělské vzdělávání v Evropě“ (GISA2E) a další projekt GI Placement spočíval v zajišťování a plánování zahraničních pracovních stáží studentů doktorského studia. V programu INCO-COPERNICUS se zapojila do projektu „ABDS – Administrativní hraniční datové služby pro země střední a východní Evropy“.

Osobní podíl dr. Brázdilové na mezinárodním věhlasu Laboratoře geoinformatiky a kartografie spočívá zejména v perfektním výkonu náročné funkce vedoucí sekretariátů mezinárodních konferencí GIS Brno 1996 a 1998, AGILE 2001, Digital Earth 2003 a na spolupráci při organizaci mezinárodního sympozia pořádaného v rámci prvního českého předsednictví Evropské unii „Kartografie a geoinformatika pro včasné varování a krizový management: cesty k lepším řešením“, která proběhla v Praze v lednu 2009.

Jubilantka publikovala téměř dvě desítky vědeckých a odborných prací, v posledních letech vycházejících zejména z problematiky grantů řešených Laboratoří geoinformatiky a kartografie, ale také v oblasti pozemkových úprav, tvorby evropské informační společnosti či geovizualizace v krizovém řízení.

Dr. Brázdilová je od roku 1974 aktivní členkou České geografické společnosti, v letech 1989–2010 byla jednatelkou Jihomoravské pobočky ČGS a v letech 1991–2010 členkou revizní komise ČGS. Po celou dobu své činnosti organi-

zovala řadu přednášek, jednání výborů společnosti i milých osobních setkání s jejími členy. V letech 1995–1999 působila i jako vedoucí sekretariátu Klubu uživatelů INTERGRAPH v Česku a na Slovensku. Jarka Brázdilová je velmi aktivní i na mezinárodním poli v jiné, než geografické oblasti. Od roku 1991 je členkou mezinárodní organizace registrované v OSN „Soroptimist International (SI)“, která sdružuje do klubů ženy různých povolání. V letech 1995–1997 byla prezidentkou SI klubu Brno.

Jarka Brázdilová je člověkem velmi populárním pro svoji milou povahu, nezištnost, snahu o poskytnutí pomoci a nalezení řešení ve složitých životních situacích. Lidé, kteří přijíždějí k nám do Laboratoře nebo na Geografický ústav jako hosté, resp. členové rozmanitých zkušebních komisí, se na Jarku vždy moc těší, neboť je pro ně garancí všeho dobrého.

Jarka s manželem vychovala dvě děti, Jana a Ivu (oba jsou úspěšní v lékařské resp. farmaceutické praxi) a jejím novým koníčkem, na který se dlouho těšila, se stala péče o jejich děti.

Léta bohužel utíkají s dobrými lidmi rychleji než s těmi ostatními. U naší Jarky tuto skutečnost nebereme tragicky, neboť si náš každodenní pracovní život bez její účasti, dynamiky a stále dobré nálady ani představit nedovedeme.

Jarko, přeji všechno nejlepší k tvému životnímu jubileu, hlavně hodně zdraví a pohody. Za všechny kartografické, geoinformatické i geografické přátele

Milan Konečný